

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autor: Mgr. Jiří Šálený

Datum: říjen 2012

Ročník: sexta osmiletého gymnázia

Vzdělávací oblast: Chemie

Tématický okruh: Kovy

Téma: Názvosloví koordinačních sloučenin

Klíčová slova: komplex, kation, anion, ligand

Anotace: výukový materiál vysvětluje názvosloví komplexů

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, Výzva 1.5.

NÁZVOSLOVÍ KOORDINAČNÍCH SLOUČENIN

NÁZVOSLOVÍ JE PODVOJNÉ A
PROTO SE ŘÍDÍ STEJNÝMI
PRAVIDLY JAKO NÁZVOSLOVÍ
JEDNODUCHÝCH SLOUČENIN

ANION = PODSTATNÉ JMÉNO

KATION = PŘÍDAVNÉ JMÉNO

CELKOVÝ NÁBOJ = 0

NOVINKA

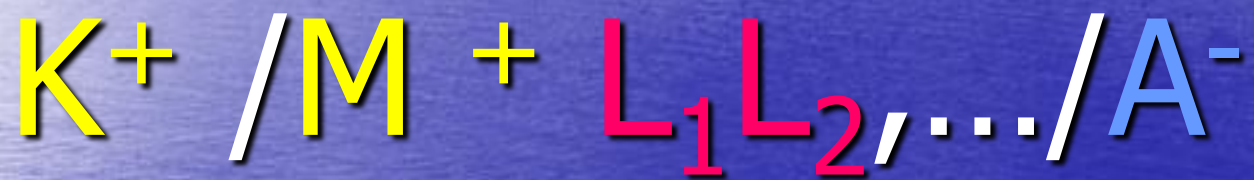
POČET LIGANDŮ

- 1- mono
- 2- di
- 3- tri
- 4- tetra
- 5- penta
- 6- hexa
- 7- hepta
- 8- okta
- 9- nona
- 10- deka

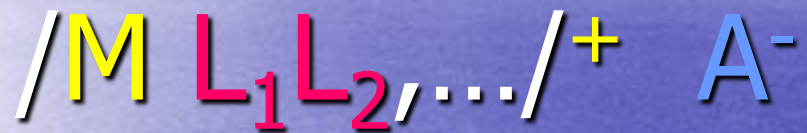
LIGANDY ŘADÍME PODLE ABECEDY

PŘEHLED LIGANDŮ V KOORDINAČNÍCH SLOUČENINÁCH

VZOREC	NÁZEV	NÁBOJ	VZOREC	NÁZEV	NÁBOJ
H	hydrido	-1	SCN	rhodano	-1
F	fluoro	-1	SO ₃	sulfito	-2
Cl	chloro	-1	SO ₄	sulfato	-2
Br	bromo	-1	NO ₂	nitro (nitrito)	-1
I	jodo	-1	NO ₃	nitrato	-1
OH	hydroxo	-1	H ₂ O	aqua	0
O	oxo	-2			
S	thio	-2			
CN	kyano	-1			
NH ₃	ammin	0			

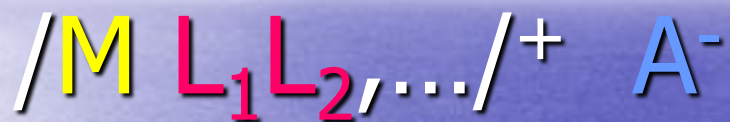

1.S KOMPLEXNÍM KATIONTEM

ŘEŠENÍ

Analogie – $CrCl_3$ = chlorid chromitý

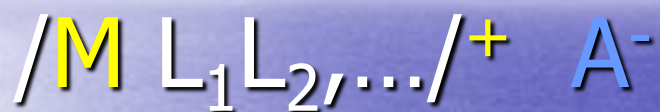
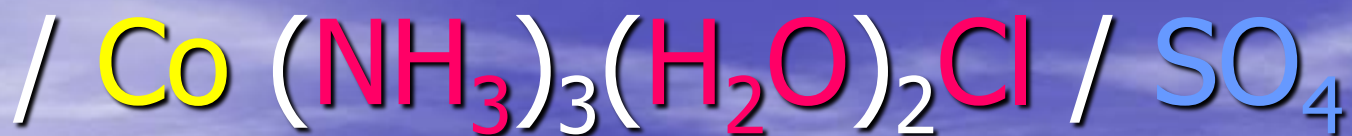
Náboje- $Cl = -1 =$ chlorid

$NH_3 = 0 =$ sloučenina

$$Cr - 3x (-1) + 6x0 = -3 + 3 = 0$$

Chlorid

hexaamminchromitý

Analogie – CoSO_4

Náboje- $\text{SO}_4 = -2-$ síran

$\text{NH}_3 = 0$ – sloučenina

$\text{H}_2\text{O} = 0$ – sloučenina

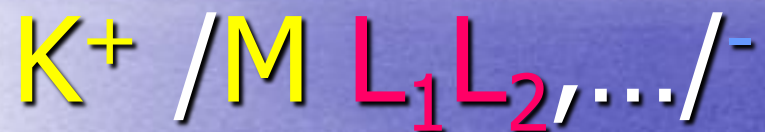
$\text{Cl} = -1-$ chloro

$$\text{Co} - (-2) + (-1) + 2 \times 0 + 3 \times 0 = -3 + 3 = 0$$

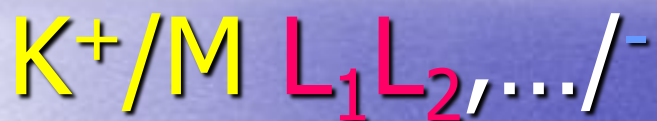
Síran

triammindiaquachlorokobaltitý

2.5 KOMPLEXNÍM ANIONTEM

ŘEŠENÍ

Analogie – K Z = Z draselný

Náboje- K = +1 = draselný

CN = -1 = kyano

$$Fe = 6x (-1) + 4x1 = -2 + 2 = 0$$

hexa**kyano**železnatan draselný

Na / Co (NH₃)₂ (SCN)₄ /

ŘEŠENÍ

Analogie – Na Z

Náboje- Na = +1 = sodný

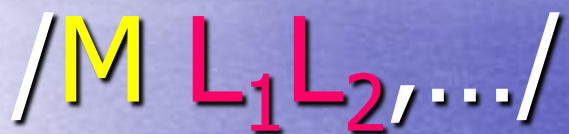
$\text{NH}_3 = 0$ = sloučenina

$\text{SCN} = -1$ = rhodano

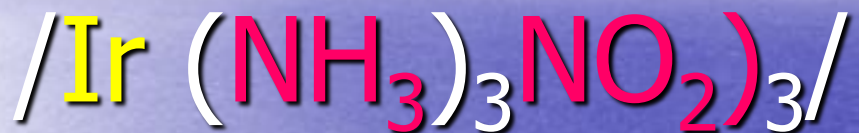
$$\text{Co} - 4x (-1) + 2x0 + 1x1 = -3+3=0$$

DiammintetRARhodanoKobaltitan
sodný

3. KOMPLEXNÍ NEELEKTROLYTY

ŘEŠENÍ

Náboje- $\text{NO}_2 = -1 = \text{nitro}$

$\text{NH}_3 = 0 = \text{sloučenina}$

$$\text{Ir} - 3 \times (-1) + 3 \times 0 = -3 + 3 = 0$$

Komplex triammintrinitroiriditý

/ Pt (NH₃)₂Cl₂ /

ŘEŠENÍ

Náboje- Cl = -1 = chloro

$\text{NH}_3 = 0 =$ sloučenina

$$\text{Pt} - 2x(-1) + 2x0 = -2 + 2 = 0$$

Komplex diammindichloroplatnatý

Zdroje:

1. Drátovský, M., J. Eyseltová, V. Haber.: Základní pojmy, příklady a otázky z anorganické chemie. SPN Praha, 1977